"Türk Bankacılık Sektörü, Küresel Krize Rağmen Güçlü Konumunu Muhafaza Etmektedir"



M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU
TOBB Başkanı

« Sevindirici bir gelişmeye daha dikkat çekmek gerekiyor. Türk mali sisteminin sağlamlığının önemli bir göstergesi olan bankacılık sektörü özkaynakları yılın ilk altı ayında yüzde 13 oranında artarak 98 milyar TL seviyesine yükseldi. Sektörün sermaye yeterliliği oranıysa yüzde 19 ile dünyadaki pek çok ülkedekinden daha iyi bir düzeye ulaştı. »

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) Haziran ayı itibariyle açıkladığı veriler, küresel krizin bankacılık sistemimiz üzerindeki etkilerini açık bir şekilde ortaya koyuyor. Rapora göre nakdi krediler geçen yıla göre gerilerken, takibe düşen kredilerde artış yaşanırken Aralık 2008'de yüzde 3,7 olan kredilerin takibe dönüşüm oranı, Haziran 2009'da yüzde 4,9'a yükselmiş, en yüksek takibe dönüşüm oranı yüzde 6,6 ile KOBİ kredilerinde meydana gelmiş durumda.

Sektörel bazda 2009 ilk altı ayında takipteki kredilerde en büyük artış yüzde 180 ile metal ve işlenmiş maden sektöründe gerçekleşmiş durumda. Bu sektörü yüzde 109'luk artışla tarım sektörü, yüzde 91 ile inşaat sektörü izlemiş görünüyor. Aynı dönemde toptan ticaret sektöründe takibe düşen kredilerdeki artış yüzde 82'ye ulaşırken, turizmde yüzde 60 ve gıda sektöründe ise yüzde 29 civarında görünüyor.

Metal ve işlenmiş maden sektörünün bankacılık kesiminden aldığı krediler Haziran 2009 itibariyle geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 5 artarak 13,2 milyar TL'ye ulaşırken sektörde takibe düşen kredilerin, verilen tüm kredilere oranı yüzde 2'de kaldı.

Tarım (ziraat ve balıkçılık) sektörünün bankacılık kesiminden aldığı krediler Haziran 2009 itibariyle geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 11 artarak 12,5 milyar TL'den 14,4 milyar TL'ye yükselirken bu dönemde Türkiye genelinde sektöre yönelik verilen kredilerin takibe düşme oranı yüzde 5 olarak gerçekleşmiş durumda.

Krize karşın, inşaat sektöründe sevindirici bir gelişmenin altını çizmek gerekiyor. Bu sektörün bankacılık kesiminden aldığı kredilerde haziran itibariyle geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 21'lik bir artış var. Geçen yıl bu dönemde 18 milyar TL kredi alan sektör, bu yıl kredi miktarını 22 milyar TL'ye çıkardı. Yurtiçinde yerleşik inşaat şirketlerinin yurtdışında gerçekleştirdikleri inşaat hizmetlerinden kaynaklanan net döviz girişi ise ilk altı ayda yüzde 11 gibi bir oranda artarak 531 milyon dolara yükseldi. Takibe düşen kredilerin, sektöre verilen krediler içindeki payı ise sadece iç piyasaya yönelik kredilerde yüzde 6, sektörün genelindeyse yüzde 4,3 düzeyinde kaldı.

Bu arada ticaret sektöründe verilen krediler yüzde 14'lük artışla 20 milyar TL'ye yükseldi. Takibe düşme oranı geçen yıla göre yüzde 82 artarken takibe düşen kredilerin sektöre yönelik toplam kredilere oranı yüzde 6,5 oldu.

Turizm Bakanlığı'nın verilerine göre turist sayısında krize rağmen küçük de olsa bir artış var. Ancak yılın ilk yarısında geçen yılın aynı dönemine göre geliri yüzde 10 azalarak 6,7 milyar dolara gerileyen sektörün takipteki kredileri yüzde 60 artarak 292 milyon TL'ye ulaştı. Buna karşın turizm sektörünün bankacılık kesiminden aldığı krediler bu dönemde yüzde 19 arttı ve 8,2 milyar TL'ye çıktı. Turizm sektöründe takipteki kredilerin, sektöre verilen kredilere oranı ise yüzde 3,6 olarak gerçekleşti.

2009 yılı ilk altı ayında gıda, meşrubat ve tütün sektörüne baktığımızda, takipteki krediler yüzde 30 artarken, bu dönemde sektöre yönelik verilen kredilerdeki artış sadece yüzde 3 düzeyinde kalmış görünüyor. Sektörde takibe düşen kredilerin toplam kredilere oranı yüzde 6 düzeyinde.

Türkiye'nin en önemli sektörlerinden biri olan tekstil ve tekstil ürünleri sektöründe ise takipteki kredilerdeki artış oranı diğer sektörlere göre daha düşük kaldı ve yüzde 20 olarak gerçekleşti. Buna karşın sektöre yönelik verilen kredilerde yüzde 3'lük bir gerileme yaşandı. Haziran ayı itibariyle takibe düşen kredilerin sektöre verilen kredilere oranı yüzde 16 oldu.

Bankacılık sektörünün geneline bir göz attığımızda, sektörün yavaş da olsa büyümesini sürdürdüğünü ve aktif toplamının Haziran 2009 itibarıyla yılsonuna göre yüzde 5 artarak 768 milyar TL'ye yükseldiğini görüyoruz.

Bankacılık sektörünün toplam kredi stoku 368 milyar TL olarak gerçekleşti. TL cinsi kredilerde Eylül 2008'den itibaren başlayan azalma Mart 2009'dan itibaren durmuş görünmekle birlikte henüz bir canlanma işareti de vermiyor. Öte yandan yabancı para cinsinden kredilerde ise Mayıs ve Haziran aylarında bir miktar artış görülüyor.

Kredilere türleri itibarıyla baktığımızda bunların yüzde 21'i KOBİ, yüzde 33'ü bireysel ve yüzde 46'sı ticari-kurumsal krediler olarak görünüyor. Kredi hacminin yüzde 27'si (65 milyar dolar) yabancı para cinsinden kredilerden meydana geliyor. Bunun yüzde 65'i de (34 milyar dolar) bankaların yurtdışı şubelerinden kullandırılan kredilerden oluşuyor.

Kredi hacminin azalmasına karşın Menkul Değerler cüzdanı 2009 yılının ilk yarısında yüzde 14 oranında büyüyerek 222 milyar TL seviyesine yükselerek bankacılık sektörü aktif büyüklüğündeki artışın oldukça üzerinde bir artış sergiledi.

Kaynak tarafında ise bankacılık sistemi büyümeye devam ediyor. Haziran 2009 itibarıyla 468 milyar TL hacme ulaşan toplam mevduat stoku, 2009 yılının ilk altı ayında 12 milyar TL (yüzde 3) artış gösterdi. Bu dönemde TL mevduatta 9,3 milyar TL, Döviz mevduattaysa 1,6 milyar dolar artış gerçekleşmiş durumda.

Bankaların yurtdışı kaynaklı kredileri küresel krizin etkisiyle yıllar sonra ilk defa azalırken Eylül 2008'de 27 milyar dolar olan sendikasyon ve seküritizasyon kredilerinin toplam tutarı Haziran 2009'da 5 milyar dolar azalarak 22 milyar dolara geriledi. Haziran 2009 itibarıyla sendikasyon ve seküritizasyon kredilerinde yenileme oranı yüzde 50 oldu.

Bir başka sevindirici gelişmeye daha dikkat çekmek gerekiyor. Türk mali sisteminin sağlamlığının önemli bir göstergesi olan bankacılık sektörü özkaynakları yılın ilk altı ayında yüzde 13 oranında artarak 98 milyar TL seviyesine yükseldi. Sektörün sermaye yeterliliği oranıysa yüzde 19 ile dünyadaki pek çok ülkedekinden daha iyi bir düzeye ulaştı.

Bankacılık sektörü dönemsel net kârı ise Haziran 2009'da bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 33 oranında (2,7 milyar TL) artarak 11 milyar TL olarak gerçekleşti. Sektördeki bu kâr artışının başlıca nedeni olarak yüzde 35 oranında büyüyen net faiz geliri görünürken özellikle mevduata verilen faizlerin, kredi faizlerine göre daha hızlı aşağı çekilmesi, net faiz gelirlerinin hızla artmasını sağladı.

Özetle Türk Bankacılık Sektörü, takibe düşen kredi oranındaki artışa karşın, sermaye yeterliliği, aktif kalitesi, kârlılık ve fonlama yapısı gibi temel göstergeleri itibariyle, küresel krize rağmen güçlü konumunu ve sağlamlığını muhafaza ediyor.